

Annika Eklund

046-359 51 67

annika eklund@lund.se

Kultur- och fritidsnämnden

Yttrande avseende skrivelse från Fredrik Ljunghill (M) angående förutsättningar för crowdfunding av offentligt tillgänglig konstnärlig utsmyckning, konst och kultur i Lunds kommun

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämnden ska yttra sig över en skrivelse från Fredrik Ljunghill (M) om att införa ett kommunalt system för crowdfunding – folkfinansiering eller gräsrotsfinansiering – för konst och kultur.

I förslaget framförs att gräsrotsfinansiering kan vara ett bra sätt att dels stärka resurserna för offentlig konst och kultur, dels att mäta folkets intresse för specifik konst och kultur. Detta kan – menar förslagsställaren – tydliggöras genom att företrädesvis kommuninvånarna, men även det lokala näringslivet, avgör vad de vill finansiera eller medfinansiera.

Vidare framförs att system för gräsrotsfinansiering ska kunna utvidgas till att gälla projekt inom andra områden, där privatpersoner, offentliga aktörer och näringsliv går samman för att stärka nyskapande initiativ till kommuninvånarnas gagn.

I skrivelsen framförs slutligen att kommunen genom att bygga upp system och struktur för crowdfunding av offentlig konst och kultur kan möjliggöra ett rikare konst- och kulturutbud, där medborgarna har en mer direkt möjlighet att "bedöma och avgöra" vad och i vilken omfattning konst och kultur ska ges utrymme.

För att uppnå transparens, förtroende för processer och resurshantering föreslås att kommunen utvecklar och förestår en ändamålsenlig plattform för detta.

Beslutsunderlag

Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse den 7 januari 2020 (denna skrivelse)

Remiss från kommunkontoret, inkommen den 25 november 2019

Skrivelse från Fredrik Ljunghill (M) angående förutsättningar för crowdfunding av offentlig konst och kultur i Lunds kommun, daterad den 20 november 2019

Barnets bästa

Barn och unga berörs utifrån att ett eventuellt införande av crowdfundingssystem måste ta hänsyn till denna målgrupp.

Ärendet

Begreppet crowdfunding, eller gräsrotsfinansiering, innebär att någon vänder sig till allmänheten för att under en begränsad tidsperiod samla in pengar till ett specifikt projekt eller för ett specifikt syfte. Gräsrotsfinansiering används inom en mängd olika områden som kulturprojekt, miljöprojekt, välgörenhetsprojekt, journalistiska projekt, artister som söker stöd från sina fans eller att samla in startkapital för ett företag.

Mötet mellan den som samlar in pengarna och de som vill bidra sker via sociala medier och särskilda internetplattformar. Det söks helt enkelt förskotts betalning från intressenter och är en sorts insamling av medel. Begreppet har funnits i Sverige under cirka tio års tid.

Att en kommun mottager pengar och gåvor, där givaren villkorar vad pengarna ska användas till, förekommer. Detta kan vara alltifrån programverksamhet på bibliotek till att skänka boksamlingar eller konstsamlingar. Det är idag mottagande förvaltning/nämnd som tackar ja eller nej.

Förutsättningar för crowdfunding

Medborgare som verkar på politiskt mandat – nämndsledamöter – eller sakkunniga som arbetar på delegation som tjänstepersoner i förvaltning, avgör på uppdrag av medborgarna utifrån formulerade mål vad som ska göras och hur inom varje politikområde.

Det är den ordning Sverige har med representativ demokrati i folkvalda församlingar. När personer inkommer med förslag och finansiering beträffande olika konst- och kulturprojekt med krav på placering kan detta komma att ställas mot andra politiska områden, då andra planer redan kan finnas och vara beslutade.

Offentliga ytor och publika utrymmen hanteras idag inom plan- och bygglagen och den ordning som är vedertagen är att det finns en långsiktig planering för hur marken ska bebyggas med vägar, torg, parker och fastigheter.

En medborgare, som har stora resurser, kan "skänka" en summa eller en färdig skulptur till en kommun och på så sätt "köpa" sig förbi denna ordning för att skaffa sig ett avtryck i det offentliga rummet.

Ett aktuellt exempel är den skulptur av Zlatan som skänktes till Malmö kommun. Ett klassiskt föreställande konstverk har provocerat en del att handgripligen visa sitt missnöje. Den beställdes av Fotbollsförbundet mot en vedertagen regel inom konstområdet: att aldrig avbilda levande personer. Detta kan utgöra ett exempel på att sakkunniga bör finnas med i dessa processer för att förekomma onödiga konsekvenser.

Om syftet är att öka medborgarnas inflytande i val av konst, som ska placeras i ett område, finns exempel där sakkunniga väljer ut till exempel tre alternativ och medborgarna ges möjlighet att rösta, varpå det alternativ som får flest röster uppförs.

Vad gäller medborgares möjligheter att uppföra eller ta del av ett kulturprojekt på gator och torg hanteras detta inom ordningslagen.

Att samlas för att uppföra en dans- eller teaterföreställning, sjunga eller spela eller på annat sätt uttrycka sig i det offentliga rummet är något som görs i hög grad i Lund. Alltifrån de av kommunen uppskattade initiativen Sommarlund och Vinterlund till en uppsjö av event från universitetsstudenter. För finansiering finns antagna sätt att söka bidrag via kommun, region med flera eller annan finansiering. Det finns inget som hindrar fristående aktörer, föreningar eller medborgare att starta en crowdfundingkampanj inom kulturområdet för att uppföra sitt arrangemang på gator och torg inom ramarna för ordningslagen.

Ska kommunen vara mottagande aktör och bedriva crowdfundingkoncept, där extern finansiering/privat sponsring ska lämnas till kommunen för specifika projekt eller färdigfinansierade initiativ ska tas emot, bör detta noggrant utredas, då detta utmanar vedertagna juridiska, ekonomiska och politiska förutsättningar för skattefinansiering och styrning och ledning av politikområdet kultur.

Att förbehålla sakkunnig nämnd och förvaltning att avgöra ett kultur- och konstprojekts möjlighet är en garanti mot den större del av befolkningen som genom sin röst gett sitt förtroende att de just ska göra detta.

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden föreslår besluta

att godkänna upprättat förslag till yttrande samt översända detsamma till kommunstyrelsen

Urban Olsson
kultur- och fritidsdirektör

Annika Eklund
kulturchef

Beslut expedieras till:
Kommunstyrelsen
Akten